

אֵלֶּא לְדִידִיהָ גָבַהּ. וְהָא אֶתְמַר, כְּתִיב (בראשית
 לב) **וְהוּא לֶן בְּלִילָה הָהוּא בַּמַּחְנֶה. וְכְתִיב**
וַיִּקְחֵם וַיַּעֲבִירֵם אֶת הַנְּחֹל מֵאֵי הַזֶּה דַּעְתִּיהָ
דַּיַּעֲקֹב, לְמַעַבְרָא לְהוֹן בְּנַחְלָא בְּלִילְיָא. אֵלֶּא
חָמָא מְקַטְרְנָא אָזִיל בֵּין מִשְׁרֵיִיא דִּילִיהָ, אָמַר
יַעֲקֹב אַעֲבַר לְגִיסָא אַחְרָא דַּנְּהָרָא, דְּלִמָּא לָא
יִשְׁתַּבַּח עֲרַבּוּבְיָא.

מָאֵי קָא חָמָא. חָמָא שְׁלַהוּבָא דַּאֲשָׂא מְלַחְטָא,
אֵזֶלָא וְטָאם בֵּין מִשְׁרֵיִתִּיהָ אָמַר יַעֲקֹב
מוּטָב לְנַטְלָא מִחָבָא, וְנַחְרָא פְּסִיק בְּגִוּוֹן, וְלָא
יִשְׁתַּבַּח עֲרַבּוּבְיָא. מִיד וַיִּקְחֵם וַיַּעֲבִירֵם אֶת הַנְּחֹל.
וַיִּזְתֵּר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ, מִכָּאן אֲוִלִּיפְנָא מָאן דַּאֲשְׁתַּבַּח
בְּלַחְזוּדֵי בְּבִיתָא בְּלִילְיָא, אֲוִ בִּימְמָא בְּבִית
מִיַּחְדָּא, כָּל שְׁכָן בְּלִילְיָא, מָאֵי מִיַּחְדָּא. מִיַּחְדָּא
מִשְׁאָר בִּיתוֹן. אֲוִ מָאן דַּאֲזִיל בְּלַחְזוּדֵי בְּלִילְיָא
יְכִיל לְאֶתְזַקָּא.

 לשון הקודש

אֵלֶּא אֶת שְׁלוֹ גָבַהּ. וְהִנֵּה נִתְבְּאָר, כְּתוּב (בראשית לב) וְהוּא לֶן בְּלִילָה הָהוּא בַּמַּחְנֶה. וְכְתוּב וַיִּקְחֵם וַיַּעֲבִירֵם אֶת הַנְּחֹל. מַה הִיְתָה דַּעְתּוֹ שֶׁל יַעֲקֹב לְהַעֲבִירֵם בְּנַחֲל בְּלִילָה? אֵלֶּא רָאָה אֶת הַמְּקַטְרֵי הַזֶּה בֵּין הַמַּחְנֶה שְׁלוֹ, אָמַר יַעֲקֹב, אַעֲבַר לְצַד הָאֲחֵר שֶׁל הַנְּהָר,

אֲוִלִּי לָא יִמְצָא עֲרַבּוּבְיָה. מַה רָאָה? רָאָה שֶׁלְּהֶבֶת שֶׁל אֵשׁ לֹחֶטֶת, הוֹלֶכֶת וְסָסָה בֵּין מַחְנוֹתָיו. אָמַר יַעֲקֹב, מוּטָב לְגַסֵּעַ מִכָּאן, וְנַחְרָא מִפְּסִיק בִּינְיָנוּ, וְלָא תִּמְצָא עֲרַבּוּבְיָה. מִיד – וַיִּקְחֵם וַיַּעֲבִירֵם אֶת הַנְּחֹל. וַיִּזְתֵּר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ, מִכָּאן לְמַדְנֵנוּ, מִי שֶׁנִּמְצָא לְבַדּוֹ

תָּא חָזִי וַיּוֹתֵר יַעֲקֹב לְבִדּוֹ, כְּדִין וַיֵּאבֵּק אִישׁ עִמּוֹ
וְגו'. תַּנְיִנָן מִסְטָרָא דְדִינָא קָא אָתִי, וְשׁוֹלְטָנִיָּה
בְּסִטְרָא לִילִיָּא. מָאִי בְּסִטְרָא לִילִיָּא. לְאַעְלָא
גְלוּתָא (נ"א בְּגְלוּתָא) בֵּינָן דְּסָלִיק נְהוּרָא, תָּשִׁשׁ חֵילִיָּה,
וְאַתְנַפֵּר עָלֶיהָ חֵילִיָּה דִיעֲקֹב. (נ"א הוּא) דְּהָא מִסְטָרָא
דְּלִילִיָּא קָא אָתִי, וּבְזִמְנָא דְּהָהוּא לִילִיָּא לָא הוּהָ
יְכִיל בֵּיהָ יַעֲקֹב. כִּד סָלִיק נְהוּרָא אֶתְתַּקַּף חֵילָא
דִיעֲקֹב, וְאַחִיד בֵּיהָ, וְאַתְנַפֵּר עָלֶיהָ. חָמָא לִיָּה יַעֲקֹב
דְּהָא שְׁלִיחָא הוּא.

אָמַר לִיָּה שְׁבוּק לִי דְלָא יְכִילָנָא לָךְ. מָאִי טַעְמָא
לָא יְכִיל לִיָּה. בְּגִין דְּהָהוּא סָלִיק נְהוּרָא,
וְאַתְבַּר חֵילָא דִידֵיהָ, דְּכַתִּיב, (אִיּוֹב ל"ח) בָּרֵן יַחַד כְּכַבִּי
בְּקָר וַיִּרְיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. מָאִי וַיִּרְיעוּ. דְּאַתְבַּרוּ

לשון הקודש

יעקב, (הוא) שהרי מצד הלילה הוא בא.
ובזמן שהיה לילה, לא היה יכול לו
יעקב. כשעלה האור, התחזק הכח של
יעקב ואחז בו, והתגבר עליו. ראה אותו
יעקב שהנה הוא שליח.

אמר לו, עזב אותך, שאיני יכול לך. מה
הטעם לא יכל לו? משום שהיה עולה
האור, ונשבר הכח שלו, שכתוב (אִיּוֹב ל"ח)
בָּרֵן יַחַד כְּכַבִּי בְּקָר וַיִּרְיעוּ כָּל בְּנֵי

בבית בלילה, או ביום בבית מיוחד, כל
שבן בלילה, מה זה מיוחד? מיוחד משאר
הביתים, או מי שהולך לבדו בלילה,
יכול להנזק.

בא ראה, ויותר יעקב לבדו, אז – ויאבק
איש עמו וגו'. שנינו, הוא בא מצד הדין,
ושלטונו בצד של הלילה. מה זה בצד
הלילה? להכנס לגלות (בגלותם). בין שעלה
האור, תשש פחו, ומתגבר עליו הכח של

כָּל אֵינֹן דְּאֵתְיִין מִסְטָרָא דְדִינָא. כְּדִין אֶתְתַּקַּף
יַעֲקֹב וְאָחִיד בֵּיהּ.

אָמַר לִיהּ שְׁלַחְנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר, מָטָא זְמַנָּא
לְשַׁבְחָא שְׁבַחָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
וְלֵאֲתַכְפְּנֵשָׁא. וַיֹּאמֶר לֹא אֶשְׁלַחְךָ כִּי אִם בִּרְכָתֵנִי,
אִם תְּבָרַכְנִי מִיבְעִי לִיהּ, מָאִי אִם בִּרְכָתֵנִי. אֶלָּא
אָמַר לִיהּ יַעֲקֹב, וְדָאִי אַבָּא בְרִיךְ לִי אֵינֹן בְּרַכָּאן
דְּבָעָא לְבָרְכָא לְעֵשׂוֹ, וּמִסְתַּפִּינָא מִנְךָ, עַל אֵינֹן
בְּרַכָּאן, אִי אֹדֵית עָלְיִיהּ, (א) אִי לָאו, אוּ תִשְׁתַּבַּח
עָלֵי מְקַטְרָנָא בְּגִינֵיהּוֹן.

מִיַּד אָמַר לִיהּ, וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב יֵאמֶר עוֹד שְׂמֵךְ.
מָאִי קָאמַר לִיהּ, אֶלָּא תְּכִי קָאמַר לִיהּ, לָאו
בְּחַפְיָמוֹ, וְלָאו בְּעוֹקְבָא (דִּילְךָ), רְוֹנַחַת לְאֵינֹן בְּרַכָּאן,
לָא יֵאמֶר עוֹד שְׂמֵךְ יַעֲקֹב, דְּהָא לָאו בְּעוֹקְבָא הָוָה,

לשון הקודש

וְדָאִי שְׂאבָא בְרַךְ אוֹתִי אוֹתֵן הַבְּרָכוֹת
שְׂרָצָה לְבָרַךְ אֶת עֵשׂוֹ, וְאֵנִי פוֹחַד מִמֶּךָ
עַל אוֹתֵן הַבְּרָכוֹת, אִם תּוֹדָה לִי עָלֶיךָ (א)
אִם לָאו, אוּ שְׂיַמְצָא עָלֵי מְקַטְרָג בְּגִלְלָם.
מִיַּד אָמַר לוֹ, וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב יֵאמֶר
עוֹד שְׂמֵךְ. מָה אָמַר לוֹ? אֶלָּא כִּד אָמַר
לוֹ, לֹא בְּהִתְחַפְּמוֹת וְלֹא בְּעַקְבוֹת (שְׁלָךְ)
הַרְוַחַת אֶת אוֹתֵן הַבְּרָכוֹת, לֹא יֵאמֶר

אֱלֹהִים. מָה זֶה וַיִּרְעִעוּ? שְׂגַשְׁבְּרוּ כָּל
אוֹתֵם שְׂפָאִים מִצַּד הַדִּין. אוּ הַתְּחִזֹּק
יַעֲקֹב וְאָחִזוּ בּוֹ.

אָמַר לוֹ, שְׁלַחְנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר, הַגִּיעַ
הַזְמַן לְשַׁבַּח אֶת שְׁבַחוֹ שֶׁל הַקּוּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא וְלִהְתַּכְנֵס. וַיֹּאמֶר לֹא אֶשְׁלַחְךָ כִּי אִם
בְּרַכָּתֵנִי. אִם תְּבָרַכְנִי הִיָּה עָרִיךְ לְהִיוֹתוֹ!
מָה זֶה אִם בְּרַכָּתֵנִי? אֶלָּא אָמַר לוֹ יַעֲקֹב,

כִּי אִם יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל וְדָאֵי אֹדְיֵי עֲלֶיךָ, וּמִנִּיחָה
נִפְקוּ בְּרַכָּאן, בְּגִין דְּאַנְתָּ אַחִיד בֵּיהּ, וְעַל דָּא, אָנָּא
וְכָל שְׂאָר אוֹבְלוֹסִין, אֹדְיָא עֲלֵיהוּ.

כִּי שָׂרִיתָ עִם אֱלֹהִים וְעִם אֲנָשִׁים וְתוֹכֵל, עִם
אֱלֹהִים כָּל אֵינֹן דְּאַתְיִין מִסְטָרָא דְדִינָא
קִשְׂיָא. וְעִם אֲנָשִׁים, דָּא עֵשׂוֹ וְאוֹבְלוֹסִין דִּילִיהּ.
וְתוֹכֵל, יְכִילַת לְהוֹן, וְאֵינֹן לָא יְכַלִּין לָךְ. וְלָא
שָׁבִיק לִיהּ יַעֲקֹב, עַד דְּאֹדְיֵי לִיהּ עַל אֵינֹן בְּרַכָּאן,
הָדָא הוּא דְכָתִיב וַיְבָרֶךְ אוֹתוֹ שָׁם.

תָּא חַזִּי, בְּשַׁעְתָּא דְסָלִיק נְהוֹרָא, אֶתְכַפְיִין כָּל
אֵינֹן מְאָרֵי דְדִינִין, וְלָא מִשְׁתַּכְּחִי, וּכְנֻסַת
יִשְׂרָאֵל מִשְׁתַּעֵי בֵיהּ בְּקוֹדֶשָׁא בְּרוּךְ הוּא. וְהֵיא
שַׁעְתָּא עֵידָן דְרַעְוָא הוּא לְכֹלָא, וְאוֹשִׁיט לָהּ
מִלְכָּא וְלִכָּל אֵינֹן דְּמִשְׁתַּכְּחִי עִמָּה, שְׂרַבִּיטָא

לשון הקודש

וְהֵם לֹא יְכַלּוּ לָךְ. וְלֹא עֹב אוֹתוֹ יַעֲקֹב עַד
שֶׁהוֹדָה לוֹ עַל אוֹתָן הַבְּרָכוֹת. זֶהוּ שְׂכַתוֹב
וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ שָׁם.

בַּא רְאָה, בְּשַׁעָה שַׁעְלָה הָאוֹר, נְכַנְעִים
כָּל אוֹתָם בְּעֵלֵי הַדִּינִים וְאֵינָם נִמְצָאִים,
וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל מִסְפַּרְתָּ עִם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא. וְאוֹתָהּ הַשַּׁעָה הִיא עַת רְצוֹן לְכָל,
וּמוֹשִׁיט לָהּ הַמְלָךְ וְלִכָּל אוֹתָם שְׂנַמְצָאִים
עִמָּה שְׂרַבִּיט שֶׁל חוּט שֶׁל חֶסֶד, לְהַמְצֵא

עוֹד שְׂמֵךְ יַעֲקֹב, שֶׁהָרִי לֹא בַעֲקֻבוֹת זֶה
הָיָה, כִּי אִם יִשְׂרָאֵל, וְדָאֵי יִשְׂרָאֵל הוֹדָה
עֲלֶיךָ וּמִמֶּנּוּ יֵצְאוּ הַבְּרָכוֹת, מִשׁוּם
שִׂאתָהּ אַחֲזוּ בוֹ, וְעַל זֶה אָנִי וְכָל שְׂאָר
הָאוֹבְלוֹסִין הוֹדִינוּ עֲלֵיהֶן.

כִּי שָׂרִיתָ עִם אֱלֹהִים וְאִם אֲנָשִׁים וְתוֹכֵל.
עִם אֱלֹהִים – כָּל אוֹתָם שְׂפָאִים מִצַּד
הַדִּין הַקָּשָׁה. וְעִם אֲנָשִׁים – זֶה עֵשׂוֹ
וְהָאוֹבְלוֹסִים שְׂלוֹ. וְתוֹכֵל – יְכַלֵּת לָהֶם,

דְּחֻטָּא דְחֶסֶד, לְאַשְׁתַּכְּחָא בְּשִׁלְמוֹ בְּמִלְכָּא
קְדִישָׁא, וְהָא אֶתְמַר.

תָּא חַיִּי, בְּשַׁעֲתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶשְׁתַּכַּח בָּהּ
בְּפִנְסַת יִשְׂרָאֵל, בְּאֵינוֹן זְמַנִּין דְּאֶשְׁתַּכַּח עִמָּה,
וְהוּא מִתְעַרַת רְעוּתָא לְגַבִּיהַּ בְּקַדְמוּתָא, וּמוֹשְׁכַת
לִיהַּ לְגַבִּיהַּ, בְּסִגְיָאוֹת חֶפְתָּא וְתִיאוּבְתָא, כְּדִין
אֶתְמַלִּיא מְסֻרָא דִימִינָא, וְכַמָּה אוּכְלוּסִין
מִשְׁתַּכְּחִי בְּסֻרָא דִימִינָא, בְּכִלְהוֹ עֲלָמִין. וְכֵן
קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְעַר חֲבִיבוּתָא וְרְעוּתָא
בְּקַדְמוּתָא, וְהוּא ^(דף מ"ה ע"ב) אֶתְעַרַת לְבַתָּר, וְלֹא
בְּזַמְנָא דְאִיהוּ אֶתְעַר, כְּדִין כִּלְא בְּסֻרָא דְנוֹקְבָא
אֶשְׁתַּכַּח, וְשִׁמְאֵלָא אֶתְעַר, וְכַמָּה אוּכְלוּסִין קִיּוּמִי
וּמִתְעַרִי בְּסֻרָא דְשִׁמְאֵלָא בְּכִלְהוֹ עֲלָמִין. כְּהִיא
גְּזוּנָא פְתִיב, ^(ג"א הָכָא הוּא דְכַתִּיב) אֶשֶׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה
זָכָר וְגו' מְאִי טַעְמָא. תְּנִינָן, עֲלָמָא תַתָּא כְּגוּזָא

לשון הקודש

בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. וּבְשֵׁהקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
מְעִיר חֲבִיבוֹת וְרִצּוֹן בְּרֵאשׁוּנָה, וְהוּא
מְעִירָה אַחַר כֵּן, וְלֹא בְּזַמַּן שֶׁהוּא מְעִיר,
אִז הַכֹּל נִמְצָא בְּצַד הַנְּקֻבָּה, וְהַשְּׁמַאל
מִתְעוֹרֵר, וְכַמָּה אוּכְלוּסִים עוֹמְדִים
וּמִתְעוֹרְרִים בְּצַד הַשְּׁמַאל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת.
כֵּן גַּם כְּתוּב, ^(דְּהוּ שְׁכֻחִים) אֶשֶׁה כִּי תִזְרִיעַ
וַיִּלְדָּה זָכָר וְגו'. מָה הַטַּעַם? שְׁנֵינּוּ, הָעוֹלָם

עִם הַמֶּלֶךְ הַקְדוּשׁ, וְהִנֵּה
נִתְבָּאָר.

כֵּן רְאֵה, בְּשַׁעֲתָא שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
נִמְצָא עִם פִּנְסַת יִשְׂרָאֵל, בְּאוֹתָם הַזְּמַנִּים
שֶׁנִּמְצָא עִמָּה, וְהוּא מְעוֹרֵרֵת רִצּוֹן אֵלָיו
בְּרֵאשׁוּנָה, וּמוֹשְׁכַת אוֹתוֹ אֵלֶיהָ בְּרַב
חֶבֶה וְתִשׁוּקָה, אִז מִתְמַלֵּאת מִצַּד הַיְמִין,
וְכַמָּה אוּכְלוּסִים נִמְצָאִים בְּצַד הַיְמִין

דַּעֲלֵמָא עֲלָאָה אֶשְׁתַּכַּח, וְדָא כְּדוּנְמָא דָּדָא.

וְעַל דָּא, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא גִזַּר דְּכַר אוּ נּוּקְבָא,
 לְאֶשְׁתַּכַּח רַעוּתָא בְּעֵלְמָא. וּבְכֹלֵא בְּעֵי בַר
 נָשׁ לְאֶתְדַבְּקָא רַעוּתָא לְעֵילָא לְגַבִּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, לְאֶשְׁתַּכַּח רַעוּן בְּעֵלְמָא. וּפָאָה חוֹלְקִיהוּן
 דְּצַדִּיקֵיָא, דְּאֵינּוּן יַדְעִין לְאֶדְבְּקָא רַעוּתְהוּן לְגַבִּי
 מִלְכָּא קְדִישָׁא, עֲלִיָּהוּ כְּתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים
 בְּיָי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם.

אָדָם כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שָׂאת אוּ סִפַּח אוּ
 בַּהֲרַת וְגו'. (ויקרא יג) רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח
 וְאָמַר, (שיר השירים א) אֵל תִּרְאֵנִי שְׂאֵנִי שְׁחַרְחוּרַת
 שְׂשׂוּפְתַנִּי הַשָּׁמֶשׁ, הֵאֵי קָרָא אֶתְמַר, אֲבָל בְּשַׁעֲתָא
 דְּסִיְהָרָא אֶתְכַפְּסָא בְּגִלּוּתָא, הֵיא אֶמְרָה, אֵל
 תִּרְאֵנִי. לָאו דְּאֵיְהִי פְקִידַת דְּלָא לְמַחְמֵי לָהּ, אֶלָּא

לשון הקודש

עֲלִיהֶם כְּתוּב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּה'
 אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם.

אָדָם כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שָׂאת אוּ
 סִפַּח אוּ בַּהֲרַת וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח
 וְאָמַר, (שיר א) אֵל תִּרְאֵנִי שְׂאֵנִי שְׁחַרְחוּרַת
 שְׂשׂוּפְתַנִּי הַשָּׁמֶשׁ. הַפְּסוּק הוּא נִתְּפָאָר,
 אֲבָל בְּשַׁעֲתָא שְׁחַלְבְּנָה מִתְּכַפְּסִית בְּגִלּוּת,
 הֵיא אוֹמְרָת, אֵל תִּרְאֵנִי. לָא שְׁהֵיא מְצוּהָ

הַתְּחִתּוֹן נִמְצָא כְּמוֹ הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, וְזֶה
 כְּדוּנְמָא שָׁל זֶה.

וְעַל זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גִזַּר זְכָר אוּ
 נְקֵבָה, שְׂיִמְצָא רַעוּן בְּעוֹלָם. וּבְכֹל צְרִיךְ
 אָדָם לְהַדְּבִיק רַעוּן לְמַעְלָה אֵל הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, שְׂיִמְצָאוּ רַעוּנוֹת בְּעוֹלָם.
 אֲשֶׁרֵי חֲלָקֶם שֶׁל הַצַּדִּיקִים, שְׁהֶם יוֹדְעִים
 לְהַדְּבִיק אֶת רַעוּנָם אֵל הַמֶּלֶךְ הַקְּדוּשׁ,

בְּגִין דְּאִתֵּי חֲמַת תִּיאַוּבְתָּא דְיִשְׂרָאֵל לְגַבְהַ, לְמַחְמֵי
נְהוּרְהָא, הִיא אַמְרַת אַל תִּרְאוּנִי, לָא תִיכְלוּן
לְמַחְמֵי לִי. אַל תִּרְאוּנִי וְדַאי. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין
שְׂאֵנִי שְׁחַרְחוּרַת, בְּגִין דְּאַנָּא בְּקַדְרוּתָא.

מָאִי שְׁחַרְחוּרַת, שְׁחוּרָה מִיבְעֵי לִיהַ. אַלָּא, תְּרִין
קַדְרוּתֵי, חַד שְׂשׂוּפְתַנִּי הַשְּׂמֵשׁ, דְּאַסְתַּלְק
מִנִּי שְׂמֵשָׁא, לְאַנְהָרָא לִי, וְלֹאסְתַּכְּלָא בִּי. וְחַד דְּבִנֵּי
אִמִּי נְחָרוּ בִּי.

שְׂשׂוּפְתַנִּי, שְׂשׂוּפְתַנִּי מִיבְעֵי לִיהַ. אַלָּא רְמֹז הוּא
דְּקָא רְמִיז, בְּשֵׁשׁ. דְּכַד נְהָרָא שְׂמֵשָׁא
בְּשֵׁשׁ נְהוּרִין נְהִיר, וְכַד אַסְתַּלְק, כָּל אֵינוּן שִׁית
נְהוּרִין אַסְתַּלְקוּ. בְּנֵי אִמִּי, אֵלִין אֵינוּן דְּאַתְיִין
מִסְטָרָא דְּדִינָא קִשְׂיָא. נְחָרוּ בִּי, כְּמַה דְּאַתְּ
אָמַר (תהלים ט) נְחָר גְּרוּנִי, הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (איכה ה) עַל

לשון הקודש

הַשְּׂמֵשׁ לְהַאִיר לִי וְלְהַסְתַּכְּלָא בִּי, וְאַחַת –
שְׂבִנֵי אִמִּי נְחָרוּ בִּי.

שְׂשׂוּפְתַנִּי?! שְׂשׂוּפְתַנִּי הִיא צְרִיךְ לְהִיטֵ!
אַלָּא רְמֹז הוּא רְמִיז, בְּשֵׁשׁ. שְׂכַאשְׁר
מֵאִיר הַשְּׂמֵשׁ, בְּשֵׁשָׁא אִוְרוֹת הוּא מֵאִיר,
וְכַשְׂמַסְתַּלְק, כָּל אִוְרוֹת שִׁשַּׁת הָאוֹרוֹת
מִסְתַּלְקִים. בְּנֵי אִמִּי – אֵלוּ הֵם שְׂכַאשְׁר
מִצַּד הַדִּין הַקִּשְׂיָא. נְחָרוּ בִּי, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר
נְחָר גְּרוּנִי. זְהוּ שְׂכַתוּב (איכה ה) עַל צְנַאֲרֵנוּ

שְׂלָא לְרֹאוּת אִוְרָה, אַלָּא מִשּׁוּם שְׂהִיא
רוּחָה אַתְּ תְּשׁוּקְתֵם שְׁל יִשְׂרָאֵל אֵלֵיהָ,
לְרֹאוּת אַתְּ אִוְרָה, הִיא אִוְרָת אַל
תִּרְאוּנִי, לָא תִיכְלוּן לְרֹאוּת אִוְרָתִי. אַל
תִּרְאוּנִי וְדַאי. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׂאֵנִי
שְׁחַרְחוּרַת, מִשּׁוּם שְׂאֵנִי בְּקַדְרוּת.

מַה זֶה שְׁחַרְחוּרַת? שְׁחַרְחוּרָה הִיא צְרִיךְ
לְהִיטֵנוּ אַלָּא שְׂתֵי קַדְרוּת, אַחַת –
שְׂשׂוּפְתַנִּי הַשְּׂמֵשׁ, שְׂהַסְתַּלְק מִמִּנִּי

צוֹאֲרֵנוּ נִרְדְּפֵנוּ דְבַד הוּוּ עֵיְלִין יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא,
 הוּוּ אֲזִילי יְדִיחוּ מִחֲדָקָן לְאַחֹרָא, וְרִיתִין עַל
 צוֹאֲרֵיהוֹן, וְלֹא יִכִּילוּ לְאַפְתָּחָא פּוּמָא.

שְׂמוֹנֵי נוֹטְרָה אֶת הַכְּרָמִים, לְמַחַד בְּגִלוּתָא,
 לְנִטְרָא לְשָׂאָר עַמִּין בְּגִינְהוֹן דִּישְׂרָאֵל.
 כְּרָמֵי שְׁלִי לֹא נִטְרָתִי, דִּהָא לָא יִכִּילְנָא לְנִטְרָא
 לְחוֹן כַּד בְּקַדְמִיתָא. בְּקַדְמִיתָא נְטִירְנָא כְּרָמֵי שְׁלִי,
 וּמְנִיָּה אֶתְנַטְרוּ שְׂאָר כְּרָמִין. הַשְׂתָּא נְטִירְנָא שְׂאָר
 כְּרָמִין בְּגִין כְּרָמֵי שְׁלִי דְלַחֲוֵי נְטִיר בִּינֵייהוּ.

רְבִי חֲזִיא וְרְבִי יוֹסִי הוּוּ אֲזִילי בְּאוֹרְחָא, כַּד מָטוּ
 חַד בִּי חֲקַל, חָמוּ חַד דְּכַפְטִירָא דְקִיטְפָא בִּין
 אֹרְחָא לְסִטְר יְמִינָא. אָמַר רְבִי יוֹסִי, עֲטִיפָא
 דְקִיטְרָא בְּעֵינִין שְׂבִית, לִית לָן רִשׁוּ לְמַחְמֵי
 בְּחֲדוּתָא, מִיּוּמָא דְאֶתְחַרֵּב בִּי מִקְדָּשָׁא.

לשון הקודש

נשמרו שאר הכרמים. עכשו אני שומרת
 את שאר הכרמים בשביל כרמי שלי
 שיהיה שמור ביניהם.

רבי חזיא ורבי יוסי היו הולכים בדרך.
 כשהגיעו לשדה אחת, ראו עץ
 אפרסמון אחד בצד ימין הדרך. אמר
 רבי יוסי, עטיפה של עשן מצויה
 בעינים, אין לנו רשות לראות בשמחה
 מיום שחרב בית המקדש.

נרדפנו. שכאשר היו ישראל נכנסים
 לגלות, היו הולכים ידיהם מהדקות
 לאחור, ורחים על צוארם, ולא יכלו
 לפתח את הפה.

שמוני נטרה את הכרמים, ללכת
 לגלות, לשמר את שאר העמים בשביל
 ישראל. כרמי שלי לא נטרתי, שהרי לא
 יכלתי לשמר אותם ככראשונה.
 כראשונה שמרתי את כרמי שלי, וממנו

פָּתַח וְאָמַר, (תהלים כד) לַיְיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תִּבְּל וַיּוֹשְׁבֵי בָהּ, פִּיּוֹן שָׁאֵמַר לַיְיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ, אֵמַאי תִּבְּל וַיּוֹשְׁבֵי בָהּ, וְכִי תִבְּל לָאוּ מִן אֶרְעָא הוּא. אֵלָא הָכִי קֹאֲמַר, לַיְיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ, דָּא אֶרְעָא קִדִּישָׁא, דְּאִקְרִי אֶרֶץ חַתִּיִּים. תִּבְּל וַיּוֹשְׁבֵי בָהּ, דָּא שְׂאֵר אֶרְעָאן, בְּמַה דְּאֵתְ אָמַר (תהלים ט) וְהוּא יִשְׁפֹּט תִּבְּל בְּצִדְקָא, דְּתִבְּל בְּצִדְקָא תִּלְיָא, וְכֹלָא חַד מְלָה.

רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, לַיְיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ. הָאָרֶץ תִּינָת, וּמְלוֹאָהּ מָאי הִיא. אֵלָא אֵלִין נִשְׁמָתִין דְּצִדִּיקִיָּא. תִּבְּל וַיּוֹשְׁבֵי בָהּ, תִּבְּל: דָּא אֶרְעָא דְלִתְתָּא. וַיּוֹשְׁבֵי בָהּ: אֵלִין אֵינּוֹן בְּנֵי נֶשָׂא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִי הָכִי בְּמַאי אִזְקִימָנָא כִּי הוּא עַל יָמִים יִסְדָּה וְעַל נְהָרוֹת יְכוּנְנָה. אָמַר לִיהּ וְדַאי הָכִי הוּא, דְּתִהִיא אֶרֶץ חַתִּיִּים עַל יָמִים יִסְדָּה וְעַל נְהָרוֹת

לשון הקודש

בְּצִדְקָא, וְהַבֵּל דְּבָר אַחַד. רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, לַיהּ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ, מִלָּא הָאָרֶץ, מַה זֶה וּמְלוֹאָהּ? אֵלָא אֵלוּ נִשְׁמֹת הַצְּדִיקִים. תִּבְּל וַיּוֹשְׁבֵי בָהּ. תִּבְּל – זו הָאָרֶץ שְׁלֵמָה. וַיּוֹשְׁבֵי בָהּ – אֵלוּ הֵם בְּנֵי הָאָדָם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִם כֵּן, בְּמַה בְּאַרְנוּ כִּי הוּא עַל יָמִים יִסְדָּה וְעַל נְהָרוֹת יְכוּנְנָה? אָמַר לוֹ, וְדַאי כֵּן זֶה, שְׂאוֹתָהּ

פָּתַח וְאָמַר, (תהלים כד) לַיהּ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תִּבְּל וַיּוֹשְׁבֵי בָהּ. פִּיּוֹן שָׁאֵמַר לַיהּ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ, לְמַה תִּבְּל וַיּוֹשְׁבֵי בָהּ? וְכִי תִבְּל אֵינְנָה מִן הָאָרֶץ? אֵלָא כֵּן אָמַר, לַיהּ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ – זו הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה, שְׁנִקְרְאָת עֵץ חַתִּיִּים. תִּבְּל וַיּוֹשְׁבֵי בָהּ – אֵלוּ שְׂאֵר הָאֶרְצוֹת, כְּמוֹ שְׁנִאֲמַר (שם ט) וְהוּא יִשְׁפֹּט תִּבְּל בְּצִדְקָא, שְׁתִּבְּל תִּלְוִיָּהּ

יְבוֹנְנָהּ, דְּכִלְהוּ נַפְקֵי מִתְּהוּא נָהָר עֲלָאָה דְּנַגִּיד
 וְנַפִּיק מֵעֵדָן, וּבָחוּ אֶתְתַקְנַת לְאֶתְעַטְרָא בְּמַלְכָּא
 קַדִּישָׁא, וְלִמְיֻן עֲלִמְיֻן. (ובגין כך).

מִי יַעֲלֶה בְּהַר יי' וְגו', נָקִי בַפִּים וּבַר לֵבָב אֲשֶׁר
 לֹא נָשָׂא לְשׂוֹא נַפְשֵׁי וְגו'. נַפְשׁוֹ כְּתִיב, מִחוּ
 נַפְשֵׁי וְנַפְשׁוֹ. אֵלָּא כִּלְאֵי חַד מִלְּתָה, כְּמָה דְאַתְּ

אָמַר (עמוס 1) נִשְׁבַּע אֲדֹנָי יְהוִה בְּנַפְשׁוֹ (שמואל א, א

ב) כַּאֲשֶׁר בְּלִבִּי וּבְנַפְשִׁי יַעֲשֶׂה. וְדוּד מִלְכָּא
 אֶתְאַחִיד בְּתֵהוּא לֵב וּבְתֵהוּא נַפְשׁוֹ, וְעַל דָּא לֹא
 נָשָׂא לְשׂוֹא נַפְשׁוֹ.

עַד דְּתוּז אֲזִילִי, אַעֲרַעוּ בְּחַד בַּר נָשׁ, וְאַנְפּוּי מְלִיִּין
 מִכְּתָשִׁין, וְהוּא קָם מִתְחַת אֵילָנָא חַד,

אֶסְתַּכְּלוּ בֵּיתָהּ, וְחִמּוּ (דף מ"ו ע"א) אַנְפּוּי סוּמְקִין בְּאֵינוּן

מִכְּתָשִׁין. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא מָאן אַנְתָּ. אָמַר לִיה

יּוֹדָאֵי אָנָּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי חַטָּאָה הוּא, דְּאֵי לָאוּ

לשון הקודש

דְּבַר אַחַד, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (עמוס 1) נִשְׁבַּע
 אֲדֹנָי יְהוִה בְּנַפְשׁוֹ. (שמואל א-א ב) כַּאֲשֶׁר
 בְּלִבִּי וּבְנַפְשִׁי יַעֲשֶׂה. וְדוּד הַמֶּלֶךְ נֶאֱחָז
 בְּאוֹתוֹ לֵב וּבְאוֹתָהּ נַפְשׁוֹ, וְעַל כֵּן לֹא
 נָשָׂא לְשׂוֹא נַפְשׁוֹ.

בְּעוֹדָם הוֹלְכִים, פְּגָשׁוּ בְּאִישׁ אַחַד, וּפְגָשׁוּ
 מְלֵאוֹת בְּמַכּוֹת, וְהָיָה קָם מִתְחַת אֵילָן
 אַחַד. הִסְתַּכְּלוּ בוֹ, וְרָאוּ פָּנָיו אֲדַמּוֹת

אֶרֶץ הַחַיִּים עַל יָמִים יְסֻדָּה וְעַל גְּהֻרוֹת
 יְבוֹנְנָהּ, שְׁכָלָם יוֹצֵאִים מֵאוֹתוֹ הַנְּהַר
 הָעֲלִיּוֹן שֶׁשׁוֹפֵעַ וְיוֹצֵא מֵעֵדָן, וּבָחָם
 מִתְתַקְנַת לְהִתְעַטֵּר עִם הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ
 וְלִזְוֹן אֶת הָעוֹלָמוֹת. (ומשום כך)

מִי יַעֲלֶה בְּהַר ה' וְגו', נָקִי בַפִּים וּבַר
 לֵבָב אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא נַפְשֵׁי וְגו'. נַפְשׁוֹ
 כְּתוּב, מִחֻ נַפְשֵׁי וְנַפְשׁוֹ? אֵלָּא הַכֹּל

הָכִי, לָא אֶתְרַשִּׁימוּ אַנְפוּי בְּאֵלִין מְרַעִין בִּישׁוּן,
וְאֵלִין לָא אַקְרוּן יְסוּרִין דְּאַהֲבָה. אָמַר רַבִּי חֲזִיא
הָכִי הוּא וְדַאי, דִּי־סוּרִין דְּאַהֲבָה מִתְחַפְּיִין אֵינּוּן
מִבְּנֵי נְשָׂא.

תָּא חֲזִי, דְּכַתִּיב אָדָם כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שָׂאת
אוֹ סִפְחַת אוֹ בַּהֲרַת. הָא תַּלְתֵּי זִינִין הָכָא,
וְכֻלְהוּ אַקְרוּן נְגַע צָרַעַת, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב וְהָיָה
בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנֶגַע צָרַעַת. מָאִי נְגַע צָרַעַת. סְגִירוֹ.
סְגִירוֹ בְּכֻלָּא, וְכַתִּיב וְהוּבָא אֶל אֶהְרֹן הַכֹּהֵן וְגו'.
אַבְל אֵינּוּן דִּיתְחִזּוּן לְבַר כְּתִיב, וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן
וְטִמָּא אוֹתוֹ. דְּהָא וְדַאי אֵינּוּן דִּיתְחִזּוּן לְבַר בְּכִנֵּי
נְשָׂא, מִסְטָרָא דְּמִסְאָבָא קָא אֶתְיִין, וְלָאוּ יְסוּרִין
דְּאַהֲבָה גִינְהוּ.

לשון הקודש

שלשה מינים פאן, וכלם נקראים נגע צרעת. זהו שכתוב והיה בעור בשרו לנגע צרעת. מה זה נגע צרעת? הסגרה, הסגרה בכל, וכתוב והובא אל אהרן הכהן וכו'. אבל אותם שיראו לחוץ, כתוב וראהו הכהן וטמא אתו. שהרי ודאי אותם שיראו בחוץ בכני אדם, הם באים מעד הטמאה, ואינם יסורים של אהבה.

באותן המכות. אמר רבי חייא, מי אתה? אמר לו, אני יהודי. אמר רבי יוסי, הוּמָא הוּא, שאם לא כד, לא נרשמו פניו באלו החלקים הרעים, ואלו לא נקראים יסורים של אהבה. אמר רבי חייא, כד הוא ודאי, שיסורים של אהבה מכסים הם מבני אדם.

בא ראה, שכתוב אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת. הנה

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, מִנָּא לָן. אָמַר רַבִּי חִיָּיא,
 דְּכִתְיִב, (משלי כו) טוֹבָה תוֹכַחַת מְגוּלָה
 מֵאַהֲבָה מְסֻתֶּרֶת. אִי הֵיא תוֹכַחַת מֵאַהֲבָה (ס"ז)
 אֵינְהוּ תוֹכַחַת מֵאַהֲבָה כִּד אֵיחִי, מְסֻתֶּרֶת מִבְּנֵי נָשָׂא. בְּגוּזָא
 דָּא מָאן דְּאוֹכַח לְחֻבְרִיָּה בְּרַחֲמֵינָא, בְּעֵי
 לְאַסְתָּרָא מְלוֹי מִבְּנֵי נָשָׂא, דְּלֹא יְכַסּוּף מִבְּנֵיחֻוּ
 חֻבְרִיָּה, וְאִי מְלוֹי אֵינּוֹן בְּאַתְגְּלִיָּיא קָמִי בְּנֵי נָשָׂא,
 לָאו אֵינּוֹן בְּרַחֲמֵינָא.

כִּד קְדָשָׁא בְּרִידָה הוּא כִּד אוֹכַח לְפָר נָשׁ, כְּכֹלָא
 אוֹכַח בְּרַחֲמֵינָא, בְּקַדְמֵינָא מַחֵי לִיָּה
 בְּגַרְמִיָּה דְלָגוּ. אִי הָדָר בֵּינָה, מוּטָב. וְאִי לָאו
 מַחֵי לִיָּה תַּחֲזוֹת תוֹתְבִיָּה, וְאַלְיָן (בְּעוּרָו) אֶקְרוּן
 יְסוּרִין דְּאַהֲבָה, אִי הָדָר בֵּינָה מוּטָב, וְאִי לָאו
 מַחֵי לִיָּה בְּאַתְגְּלִיָּיא בְּאַנְפּוּי, קָמִי כֹלָא, בְּגִין
 דִּיסְתַּכְּלוֹן בֵּינָה, וַיִּנְדְּעוֹן דְּהָא חֲטָאָה אֵיחֻוּ, וְלָאו
 רַחֲמֵינָא דְמֵאַרְיָה הוּא.

לשון הקודש

וְאִם דְּבָרֵינּוּ הֵם בְּגִלּוּי לְפָנֵי בְּנֵי אָדָם,
 אֵינָם בְּאַהֲבָה.
 כִּד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּשִׂמּוּכֵינָא אֵת
 הָאָדָם, כִּכֹּל הוּא מוֹכִיחַ בְּאַהֲבָה.
 בְּרַאשׁוֹנָה מְכָה אוֹתוֹ בְּגוּפוֹ בְּפָנִים. אִם
 חוּזֵר בּוֹ – מוּטָב, וְאִם לֹא – מְכָה אוֹתוֹ
 תַּחַת לְבוּשׁוֹ, וְאַלּוּ (בְּעוּרָו) נִקְרְאִים יְסוּרִים

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, מִנָּא לָנוּ? אָמַר רַבִּי
 חִיָּיא, שְׂכֵתוֹב (משלי כו) טוֹבָה תוֹכַחַת
 מְגוּלָה מֵאַהֲבָה מְסֻתֶּרֶת. אֵיזוּהִי תוֹכַחַת
 מֵאַהֲבָה? (זוהי תוֹכַחַת מֵאַהֲבָה פֶּאֶשֶׁר הִיא) מְסֻתֶּרֶת
 מִבְּנֵי אָדָם. כְּמוֹ זֶה מִי שְׂמוּכֵינָא אֵת
 חֻבְרוֹ בְּאַהֲבָה, צְרִיךְ לְהַסְתִּיר דְּבָרֵי
 מִבְּנֵי אָדָם, שְׂלֵא יִתְבַּיֵּשׁ מִהֶם חֻבְרוֹ.

אָמַר לֹזֵן הֵהוּא בַר נָשׁ, בְּקִיטָרָא דְעֵיטָא חַד
 אֶתִיתוֹן גַּבְאֵי, וּדְאֵי לָאו אֶתוֹן אֶלָּא מֵאֵינוֹן
 דְדִינִירִיהוֹן בְּבִי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי דְלֵא דַחְלִין
 מִכְּלָא. אֵי בְנֵי דְאֶתְיִין אֶבְתָּרָאֵי יְקַטְרוּנוּ בְכוּ, אֵיךְ
 מְלִיכּוּ בְּאֶתְגַּלְיָא. אָמַר לִיה אֲזַרְיִיתָא חֲבִי הוּא,
 דְכַתִּיב, (משלי א) בְּרֹאשׁ הוֹמִיּוֹת תִּקְרָא בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים
 בְּעִיר אֲמַרְיָה תֹאמֵר. וּמָה אֵי בְּמִלֵּי דְאֲזַרְיִיתָא אָנּוּן
 דַּחְלֵי מִקְמָךְ, הָא נְשִׁתְכַח בְּכִסּוּפָא קָמִי קְדָשָׁא
 בְּרִידָא הוּא. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְאֲזַרְיִיתָא בְּעֵי צַחוּתָא.
 פִּתַח הֵהוּא גַבְרָא וְאָמַר (מיכה ז) מִי אֵל כְּמוֹךְ נוֹשֵׂא
 עוֹן וְגו'. אָרִים יְדוּי וּבְכָה. אֲדַחְבִּי מָטוֹן בְּנוּי. אָמַר
 בְּרִיה זְעִירָא סִיעֶתָא דְשְׁמִיָּא חֲבָא.

פִּתַח וְאָמַר (קהלת ז) אֶת הַכֹּל רָאִיתִי בְיַמֵּי הַבְּלִי
 יֵשׁ צַדִּיק אוֹבֵד בְּצַדְקוֹ וְיֵשׁ רָשָׁע מְאָרִיךְ

לשון הקודש

בראש המינות תקרא בפתחי שערים
 בעיר אמריה תאמר. ומה אם בדברי
 תורה אנו פוחדים מפניך, הרי נמצא
 בבושה לפני הקדוש ברוך הוא, ולא
 עוד, אלא שהתורה צריכה צחות. פתח
 אותו האיש ואמר, (מיכה ז) מי אל כמוך
 נשא עון וגו'. הרים ידיו ובכה. בינתים
 הגיעו בניו. אמר בנו הקטן, יש פאן
 סיוע שמימי.

פתח ואמר, (קהלת ז) את הכל ראיתי בימי

של אהבה. אם חזר בו - מוטב, ואם לא
 - מכה אותו בגלוי בפניו, לפני כלם,
 כדי שישתכלו בו וידעו שהגנה הוא
 חוטא, ולא אהוב של רבונו הוא.
 אמר להם אותו האיש, בקשר של עצה
 אחת באתם אלי, ודאי אינכם אלא
 מאותם שדיורם בבית רשבי, שלא
 פוחדים מהכל. אם פני שבאים אחרי
 ותגרו בכם, איך דבריכם בגלוי? אמר
 לו, התורה כך היא, שכתוב (משלי א)

בְּרַעְתּוֹ. הָאִי קָרָא אוֹלִיפְנָא בִּי רַבִּי דוֹסְתָאִי
 סָבָא, דְּהוּה אָמַר מִשְׁמִיָּה דְרַבִּי יִיסָא סָבָא. אֶת
 הַכֹּל רָאִיתִי בְיָמֵי הֶבְלִי, וְכִי שְׁלַמְה מְלָכָא דְהוּה
 חָכִים עַל כֻּלָּא, אִיךְ אָמַר הָכִי דְאִיְהוּ חָמָא כֻּלָּא
 בְּזַמְנָא דְאִיְהוּ אָזִיל בְּחֻשׁוֹנֵי עֲלָמָא דְהָא כֹּל מָאן
 דְאִשְׁתַּדַּל בְּחֻשׁוֹנֵי עֲלָמָא, לָא חָמֵי מְדִי, וְלָא
 יָדַע מְדִי.

אֵלָא הָכִי אֶתְמַר, בְּיוֹמוֹי דְשְׁלַמְה מְלָכָא, קִיְיָמָא
 סִיְהָרָא בְּאִשְׁלָמוֹתָא, וְאֶתְחַפֵּם שְׁלַמְה עַל
 כֹּל בְּנֵי עֲלָמָא, וְכִדִּין חָמָא כֻּלָּא, וְיָדַע כֻּלָּא. וּמֵאִי
 חָמָא. חָמָא כ"ל, דְּלָא אַעֲדֵי מִן סִיְהָרָא. וְהוּה נְהִיר
 לָהּ שְׁמִישָׁא (ס"א לִיָּה בְּשִׁמְשָׁא). הָדָא הוּא דְכִתְיֵב אֶת
 הַכֹּל רָאִיתִי בְיָמֵי הֶבְלִי. מָאן הֶבְלִי. דָּא סִיְהָרָא
 דְאֶתְכִלִּילֵת מִן כֻּלָּא, מִן מֵיָא וְאִשָּׁא וְרוּחָא בְּתַרְדָּא.
 בְּהַבֵּל דְנַפִּיק מִן פּוּמָא, דְכִלִּיל מְכֻלָּא.

 לשון הקודש

העולם, לא רואה דבר ולא יודע דבר?
 אלא כך נתבאר, בימי שלמה המלך
 עמדה הלבנה בשלמותה, ושלמה
 התחכם על כל בני העולם, ואז ראה
 הכל וידע הכל. ומה ראה? ראה כ"ל,
 שלא זו מן הלבנה, והיה מאיר לה
 השמש (לה בשמש). והו שפתוב את הכל
 ראיתי בימי הבל. מה זה הבל? זו

הכלי יש צדיק אבד בעדקו ויש רשע
 מאריך ברעתו. הפסוק הזה למדנו בבית
 רבי דוסתאי סבא, שהיה אומר משמו
 של רבי ייסא סבא. את הכל ראיתי
 בימי הבל, וכי שלמה המלך שהיה חכם
 על הכל, איך אמר כך שהוא ראה הכל
 בזמן שהוא הלך בחשכים של העולם?
 שהרי כל מי שמתדל בחשכים של

והוא חמא כ"ל, בַּהֲהוּא הַכֵּל דִּילִיָּהּ, דְּאַחִיד בִּיהַ. יֵשׁ צַדִּיק אוֹבֵד בְּצַדְקוֹ, תָּא תָּזִי, בְּזִמְנָא דְאַסְגִּיאוּ זַפְאִין בְּעֵלְמָא, הַאי כ"ל לָא אַעֲדִי מִן סִיְהָרָא לְעֵלְמִין, וְהַאי כ"ל נָטַל כֹּל מִשְׁחָ וּרְבוּ וְחִדּוּ דְלַעֲיָלָא, וְאַתְמַלִּי (ס"א יְדִי וְרִי) וְחִדִּי וּרְבִי, בְּגִין לְאַזְדַּוְנָא בְּסִיְהָרָא, וְהוּא רְוּחַ בְּגִינָה.

וּבְזִמְנָא דְאַסְגִּיאוּ חֵיבִין בְּעֵלְמָא, וְסִיְהָרָא אֶתְחַשְׁבַּת, כְּדִין צַדִּיק אוֹבֵד בְּצַדְקוֹ, צַדִּיק נְאַבֵּד לָא כְּתוּב, אֶלְא צַדִּיק אוֹבֵד, דְּהָא לָא אֶתְחִזִּי (נ"א אֶתְחַבֵּר) בְּסִיְהָרָא, וְלָא נָטַל מִשְׁחָ וּרְבוּ וְחִדּוּ לְמַלְיָא לָהּ, וְלְאַזְדַּוְנָא עֲמִיהָ. וְעַל דָּא צַדִּיק אוֹבֵד, בְּצַדְקוֹ, דָּא סִיְהָרָא, וּבְגִין סִיְהָרָא דְלָא אֶשְׁתַּכַּחַת לְאַזְדַּוְנָא עֲמִיהָ, הוּא אָבִיד, דְּלָא שְׂאִיב מִחִידוֹ כְּמָה דְהוּא עָבִיד. וּכְדִין כֹּל סֶטֶר שְׂמַא לָא

לשון הקודש

והוא מרויח בשבילה. וּבְזִמְנָא שְׂמַתְרַבִּים הַרְשָׁעִים בְּעוֹלָם וְהַלְבְּנָה נְחַשְׁבַּת, אִזְ הַצַּדִּיק אֹבֵד בְּצַדְקוֹ. לָא כְּתוּב צַדִּיק נְאַבֵּד, אֶלְא צַדִּיק אֹבֵד, שְׁהַרִּי לָא נִרְאָה (מִתְחַבֵּר) בְּלִבְנָה, וְלָא נוֹטַל שְׂמִין וּמִשְׁחָה וְשְׂמַחָה לְמַלְא אֹתָהּ וְלְהַזְדַּוּג עִמָּהּ. וְעַל זֶה צַדִּיק אֹבֵד בְּצַדְקוֹ, זֶה הַלְבְּנָה, שְׂבַגְלַל הַלְבְּנָה שְׂלָא נִמְצְאָת לְהַזְדַּוּג עִמּוֹ, הוּא אוֹבֵד, שְׂלָא שׂוֹאֵב מִהַשְׂמַחָה כְּמוֹ שְׁהִיָּה עוֹשָׂה. וְאִז מִתְעוֹרֵר

הַלְבְּנָה שְׂנַכְלַלַת מִן הַכֵּל, מִמִּים וְאִשׁ וְרוּחַ יַחַד. בְּהַכֵּל שְׂיוֹצֵא מִן הַכֵּה שְׂכַלּוּל מִן הַכֵּל.

וְהוּא רָאָה כ"ל, בְּאוֹתוֹ הַהַכֵּל שְׂלוּ שְׂאָחוּ בּוּ. יֵשׁ צַדִּיק אֹבֵד בְּצַדְקוֹ, בָּא וְרָאָה, בְּזִמְנָא שְׂמַתְרַבִּים הַצַּדִּיקִים בְּעוֹלָם, הַכ"ל הַזֶּה לָא זֶוּ מִהַלְבְּנָה לְעוֹלָמִים, וְהַכ"ל הַזֶּה נוֹטַל כֹּל שְׂמִין וּמִשְׁחָה וְשְׂמַחָה שְׂלִמְעָלָה, וּמִתְמַלֵּא (דִּי וְרִי) וְשְׂמַח וְגִדְל, כְּדִי לְהַזְדַּוּג עִם הַלְבְּנָה,

אתער, וחיבין מאריבין בשלוח (דף מ"ו ע"ב) בעלמא,
 חדא הוא דכתיב, ויש רשע מאריך ברעתו. מאי
 ברעתו בההוא סטר (נ"א בההיא רעה) דאתדבק ביה.

תו יש צדיק אובר בצדקו, דכד חיבין סגיא
 בעלמא, ודינא תליא (בחובייהו) צדיק אובר
 בצדקו, איהו אתפס בחובייהו, כגון אבא דאתפס
 בחובייהו דבני מאתיה, דהו כלהו חציפין (לגביה),
 והוא לא אסהיד בהו ולא אכסוף להו לעלמין,
 ומחי בידן, דלא נתגרי בהו ברשיעיא (נ"א ולא מחי
 בידיהון דלא מתגרו בהו). והוה אמר לן, (תהלים לו) לדוד אל
 תתחר בפרעים אל תקנא בעשי עולה. אמר
 אבוי, ודאי קדשא בריך הוא אעניש לי בדא,
 דהא הוה רשו בידי למחאה בידיהו, ולא
 עבדית, ולא אכסיפנא (נ"א אוכיפנא) להו, לא בטמורו,
 ולא באתגליא.

לשון הקודש

עירו, שכלם היו חצופים (אלים), והוא לא
 התרה בהם ולא ביש אותם לעולמים,
 ומחה בידו שלא נתגרה ברשעים (ולא
 מכה בידם שלא להתגרות בהם), והיה אומר לנו,
 (תהלים לו) לדוד אל תתחר בפרעים אל
 תקנא בעשי עולה. אמר אבוי, ודאי
 הקדוש ברוך הוא העניש אותי בזה,
 שהרי היתה רשות בידי למחות בידיהם

כל צד השמאל, והרשעים מאריבים
 בשלוח בעולם. זהו שכתוב ויש רשע
 מאריך ברעתו. מה זה ברעתו? באותו
 הצד (באותה רעה) שנדבק בו.

עוד יש צדיק אובר בצדקו, שפאשר
 הרשעים רבים בעולם והדין תלוי
 (בחטאייהם), הצדיק אובר בצדקו, הוא נתפס
 בחטאם, כמו אבא שנתפס בחטאי בני